

بررسی استفاده از اینترنت توسط کاربران دانشکده دندانپزشکی یزد در سال ۱۳۹۳

سید حسین طباطبایی^۱، الهام شادلو^{۲*}

چکیده

مقدمه: استفاده از اینترنت امکان دسترسی به جدیدترین اطلاعات علمی را فراهم می‌کند. بنابراین مطالعه حاضر با هدف بررسی استفاده از اینترنت توسط دانشجویان دانشکده دندانپزشکی یزد در سال ۱۳۹۳ انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه توصیفی- مقطعی در بین ۳۸۴ نفر از دانشجویان دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۳ به روش سرشماری صورت گرفت. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ای محقق ساخته که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت، استفاده شد. آزمون‌های آماری *t*-test، ANOVA و ضریب همبستگی پیرسون برای آنالیز آماری داده‌ها بکار گرفته شد.

نتایج: در مطالعه حاضر ۳۸۴ دانشجوی دندانپزشکی شامل ۱۶۷ مرد (۴۳/۵٪) و ۲۱۷ زن (۵۶/۵٪) با میانگین سنی $25/88 \pm 5/09$ شرکت داشتند. کمترین میزان استفاده اینترنت در طول روز ۰/۵ و بیشترین ۸ ساعت با میانگین $2/67 \pm 2/54$ ساعت و بیشترین میزان استفاده از اینترنت در طول هفته بین ۱ تا ۷ روز با میانگین $5/39 \pm 1/7$ روز بود میانگین نمره موارد استفاده از اینترنت $39/28 \pm 8/08$ از ۷۰ بود. میانگین نمره مهارت استفاده از اینترنت $13/37 \pm 3/53$ از ۲۵ بود. بین موارد استفاده از اینترنت برحسب تحصیلات سرپرست خانوار ($P=0/014$) اختلاف معنی‌داری وجود داشت، همچنین بین مهارت استفاده از اینترنت برحسب سن ($r=0/165$)، سطح اقتصادی خانوار ($P=0/001$)، سهمیه ورودی ($P=0/003$) و محل استفاده از اینترنت ($P=0/002$) اختلاف معنی‌داری مشاهده شد. در رابطه با محدودیت و مشکلات استفاده از اینترنت سرعت پایین اینترنت توسط ۲۰/۱٪ از دانشجویان به عنوان مهم‌ترین مشکل بیان شد.

نتیجه‌گیری: پیشنهاد می‌گردد به منظور ارتقاء مهارت دانشجویان در استفاده از اینترنت، تدابیری مثل برگزاری کلاس‌های آموزشی منظم اندیشیده شود و مشکلات تکنیکی نظیر سرعت پایین حتی الامکان برطرف گردد.

واژه‌های کلیدی: تکنولوژی اطلاعات، اینترنت، دانشجوی دندانپزشکی، یزد

۱- استادیار، گروه آسیب شناسی دهان و فک و صورت، عضو مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت دهان و دندان، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد

۲- دانشجوی دندانپزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد
- این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دانشجویی مصوب در شورای پژوهشی دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد می‌باشد.

* (نویسنده مسئول): تلفن: ۰۹۳۸۸۶۲۲۹۰۸، پست الکترونیکی: ali.ard.dn@gmail.com
تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱/۱۶ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۳/۳۰

مقدمه

در سال‌های اخیر، گسترش استفاده از کامپیوترهای آنلاین در جهان (۱)، افزایش دسترسی به منابع اطلاعاتی از طریق اینترنت (۲) و تاثیر زیاد آن در پژوهش و آموزش (۳)، سیستم آموزشی پزشکی و دندانپزشکی را دچار تحول نموده، به طوری که دانشجویان در آن نقش فعال‌تری دارند (۴، ۵). آموزش به وسیله اینترنت با گذشت زمان محبوبیت بیشتری می‌یابد (۶-۹)، چرا که با امکان برقراری ارتباط از هر نقطه از جهان، استفاده بدون محدودیت زمانی، دسترسی سریع به اطلاعات مورد نیاز و به روز بودن منابع، به آسانی می‌توان از آخرین تحولات علمی باخبر شد. از اینرو سایت‌های اینترنتی که حاوی اطلاعات بالینی، آسیب شناسی و رادیوگرافی هستند به آموزش دانشجویان پزشکی سرعت می‌بخشند (۱۰).

علاوه بر اینکه اینترنت به عنوان وسیله ارتباطی در پزشکی مفید است، تبدیل به یک وسیله مهم ارائه خدمات در دندانپزشکی نیز شده است (۱۱). دندانپزشکان نیز برای جستجوی اطلاعات، آشنایی با محصولات دندانپزشکی، منابع ادامه تحصیل و غیره روز به روز بیشتر به اینترنت وابسته می‌شوند (۱۲).

استفاده از تکنولوژی اطلاعات و اینترنت این امکان را برای دانشجویان فراهم می‌کند که در سریع‌ترین زمان ممکن به جدیدترین اطلاعات علمی دسترسی پیدا کنند. این موضوع به ویژه برای دانشجویان کشورهای در حال توسعه سودمند و مفید است. چرا که اینترنت خلاء اطلاعات در این کشورها را پر می‌کند (۱۳).

آشنایی با دیدگاه‌های متفاوت در موضوعات مختلف فرصتی برای یادگیری برای دانشجویان می‌باشد، همچنین مطالعه گزارش موردهای زیاد و متنوع می‌تواند دانش دانشجویان را راجع به بیماری‌های نادر زیاد کند. منابع اینترنتی می‌توانند دانشجویان را تشویق به تحقیق و بررسی کرده و مهارت‌های جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها را در آنها افزایش دهند. بحث‌های گروهی، ویدئو کنفرانس‌ها، ایجاد محیط یادگیری با انیمیشن و روش‌های شبیه‌سازی از دیگر مزایای استفاده از

اینترنت می‌باشد (۱۰). در مطالعه Komerik استفاده دانشجویان دندانپزشکی ترکیه از اینترنت برای جستجوی اطلاعات دندانپزشکی به طور قابل توجهی کم عنوان شده است (۱۰). پژوهش‌ها نشان می‌دهد با وجود استفاده گسترده دانشگاهیان از اینترنت، آنها خواهان آموزش بیشتر در استفاده از خدمات متعدد اینترنت می‌باشند (۱۴، ۱۵).

از آنجا که که اینترنت جزو کاربردی‌ترین فن‌آوری‌های محسوب می‌شود، اما نوع و میزان بهره‌گیری از آن در بسیاری از مراکز آموزشی به طور دقیق مشخص نیست و مسئولان آموزش به درستی نمی‌دانند، دانشجویان به چه میزان و چگونه از اینترنت استفاده می‌کنند؟ از این رو، به منظور استفاده بهینه از اینترنت در مراکز آموزش عالی، آگاهی از وضعیت فعلی ضروری است. چرا که با شناخت کافی می‌توان، زمینه مساعدت جهت بهره‌گیری موثر از اینترنت و خدمات متعدد آن بدون محدودیت مکانی و زمانی را فراهم آورد و دانشجویان می‌توانند در یک تجربه عمومی و آموزشی شرکت کرده و با دیگران وارد تعامل و ارتباط شوند.

با توجه به مطالب مذکور و ضرورت آگاهی یافتن از شرایط موجود، مطالعه حاضر با هدف بررسی استفاده از اینترنت توسط دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۳ انجام شد.

روش بررسی

این مطالعه تحلیلی-مقطعی در بین ۳۸۴ نفر از دانشجویان دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۳ که به روش سرشماری انتخاب شده بودند، انجام شد. مشغولیت به تحصیل در رشته دندانپزشکی عمومی و یا تخصصی در دانشکده دندانپزشکی یزد در سال ۱۳۹۳ و تمایل به شرکت در مطالعه معیار ورود افراد به مطالعه در نظر گرفته شد.

به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ای محقق ساخته شامل ۶ بخش: ۱. اطلاعات دموگرافیک افراد مورد مطالعه (سن، دوره تحصیل، جنسیت، وضعیت تاهل، نوع سهمیه قبولی، محل زندگی قبل از دوران دانشجویی، محل سکونت فعلی، میزان

هدف قرار گرفته و پس از گردآوری، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۱۷ و با توجه به تأیید نرمال بودن داده‌ها توسط آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و آزمون‌های آماری ANOVA، t-test و ضریب همبستگی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج

در مطالعه حاضر ۳۸۴ دانشجوی دکتری عمومی و تخصصی دندانپزشکی شامل ۱۶۷ مرد (۴۳/۵٪) و ۲۱۷ زن (۵۶/۵٪) با میانگین سنی $25/88 \pm 5/09$ با دامنه سنی ۲۱-۴۸ سال شرکت داشتند. توزیع فراوانی و درصد متغیرهای دموگرافیک افراد مورد مطالعه در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد متغیرهای دموگرافیک افراد مورد مطالعه

متغیر دموگرافیک	تعداد	درصد	
دوره تحصیلی	دانشجوی دوره دندانپزشکی عمومی	۳۵۰	۹۱/۱٪
	دانشجوی دوره تخصص	۳۴	۸/۹٪
وضعیت تاهل	مجرد	۲۴۸	۶۴/۶٪
	متاهل	۱۳۸	۳۵/۴٪
سهمیه ورودی	سهمیه منطقه یک	۹۶	۲۵٪
	سهمیه منطقه دو	۱۶۷	۴۳/۵٪
	سهمیه منطقه سه	۷۳	۱۹٪
	سایر سهمیه‌ها	۴۸	۱۲/۵٪
میزان تحصیلات سرپرست خانوار	بی سواد	۷	۱/۸٪
	زیر دیپلم	۳۴	۸/۹٪
	دیپلم و زیر دیپلم	۱۸۶	۴۸/۴٪
	ارشد و دکترا	۱۵۴	۴۰/۱٪
محل زندگی قبل از دوره دانشجویی	حوزوی	۳	۰/۸٪
	مرکز استان	۲۲۰	۵۷/۳٪
	شهرستان	۱۴۸	۳۸/۵٪
محل زندگی فعلی در دوره دانشجویی	روستا	۱۸	۴/۲٪
	منزل	۲۸۴	۷۴٪
وضعیت اقتصادی خانواده	خوابگاه	۱۰۰	۲۶٪
	ضعیف	۱۳	۳/۴٪
	متوسط	۱۴۷	۳۸/۳٪
	خوب	۲۱۳	۵۵/۵٪
محل استفاده از اینترنت	عالی	۱۱	۲/۹٪
	منزل و خوابگاه	۲۹۵	۷۶/۸٪
	دانشکده	۶۲	۱۶/۱٪
هیچکدام	کافی نت	۱۱	۲/۹٪
	هیچکدام	۱۶	۴/۲٪

اینترنت برحسب متغیرهای سن، جنسیت، وضعیت تاهل، نوع سهمیه قبولی، محل زندگی قبل از دوران دانشجویی و شرایط اقتصادی خانواده هیچگونه اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد. مطابق جدول ۲ با استفاده از آزمون ANOVA تنها بین موارد استفاده از اینترنت بر حسب میزان تحصیلات سرپرست خانوار اختلاف معنی‌داری مشاهده گردید ($P=0/014$).

کمترین میزان استفاده از اینترنت در طول روز توسط دانشجویان ۰/۵ ساعت و بیشترین آن ۸ ساعت با میانگین $2/54 \pm 2/67$ گزارش شد، همچنین میزان استفاده از اینترنت در طول هفته بین ۱ روز تا ۷ روز با میانگین $5/39 \pm 1/7$ روز بود. نتایج مطالعه حاضر نشان داد میانگین موارد استفاده از اینترنت $39/28 \pm 8/08$ از ۷۰ نمره بود. بین موارد استفاده از

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار موارد استفاده از اینترنت، مهارت و محدودیت‌های استفاده از آن بر حسب متغیرهای دموگرافیک

متغیر	میانگین و انحراف معیار موارد استفاده از اینترنت	p-value	میانگین و انحراف معیار مهارت استفاده از اینترنت توسط دانشجویان	p-value	میانگین و انحراف معیار محدودیت استفاده از اینترنت توسط دانشجویان	p-value
بیسواد	$41/14 \pm 7/19$		$15/42 \pm 3/5$		$25/14 \pm 4/56$	
سطح تحصیلات	$38/94 \pm 7/9$		$14/44 \pm 3/36$		$24/73 \pm 4/63$	
سرپرست خانوار	$38/11 \pm 7/46$	$*/0.14$	$13/75 \pm 3/51$	$*/0.04$	$25/03 \pm 4/49$	$*/0.08$
دکتر	$40/84 \pm 8/46$		$12/61 \pm 3/4$		$24/82 \pm 5/42$	
حوزوی	$30 \pm 22/6$		$11/66 \pm 6/11$		$14/33 \pm 7/76$	
سطح اقتصادی	$37/61 \pm 10/66$		$13 \pm 5/16$		$23/15 \pm 7/59$	
سرپرست خانواده	$40/54 \pm 7/81$	$*/0.71$	$14/52 \pm 3/39$	$*/0.00$	$24/26 \pm 4/94$	$*/0.139$
سهمیه منطقه یک	$38/44 \pm 8/06$		$12/57 \pm 3/34$		$25/31 \pm 4/81$	
سهمیه منطقه دو	$39/28 \pm 6/94$		$13/63 \pm 2/8$		$24/84 \pm 4/98$	
سهمیه منطقه سه	$39/7 \pm 9/12$		$12/94 \pm 3/62$		$23/81 \pm 5/22$	
سایر سهمیه ها	$38/82 \pm 8/07$	$*/0.699$	$13/04 \pm 3/4$	$*/0.3$	$24/63 \pm 5/07$	$*/0.17$
دانشجوی دوره	$39/21 \pm 7/06$		$14/16 \pm 3/31$		$25/91 \pm 4/52$	
دندانپزشکی عمومی	$40/24 \pm 7/45$		$14/16 \pm 3/87$		$25/95 \pm 4/48$	
دندانپزشکی عمومی	$39/3 \pm 8/13$	$**0.187$	$13/45 \pm 3/55$	$**0.486$	$25 \pm 4/99$	$**0.385$
تحصیلی	$39/09 \pm 7/61$		$12/55 \pm 3/22$		$23/11 \pm 4/66$	
محل زندگی فعلی	$39/09 \pm 8/8$		$13/19 \pm 3/49$		$24/65 \pm 5/34$	
محل زندگی فعلی	$39/69 \pm 5/45$	$*/0.526$	$13/94 \pm 3/55$	$*/0.707$	$25/28 \pm 3/74$	$**0.204$
محل استفاده از اینترنت	$39/21 \pm 8/52$		$13/01 \pm 3/45$		$24/74 \pm 5/16$	
محل استفاده از اینترنت	$39/95 \pm 6/35$		$14/79 \pm 3/52$		$24/47 \pm 4/14$	
هیچکدام	$41/9 \pm 5/02$	$**0.314$	$14/9 \pm 3/8$	$*/0.02$	$26 \pm 5/42$	$**0.19$
هیچکدام	$36/37 \pm 7/06$		$13/5 \pm 3/4$		$27/25 \pm 3/85$	

پیرسون نشان داد بین مهارت استفاده از اینترنت و سن ارتباط معنی‌دار مثبت وجود دارد به گونه‌ای که با افزایش

نتایج حاصل از مطالعه نشان داد میانگین مهارت استفاده از اینترنت $13/37 \pm 3/53$ از ۲۵ نمره بود. نتایج آزمون همبستگی

سن میزان مهارت استفاده از اینترنت افزایش می یابد. ($p=0/001$ ، $r=0/165$). همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می گردد نتایج آزمون ANOVA نشان داد بین مهارت استفاده از اینترنت بر حسب میزان تحصیلات سرپرست خانوار، سطح اقتصادی خانواده، محل استفاده از اینترنت و سهمیه ورودی اختلاف معنی داری دیده شد (جدول ۲). همچنین نتایج نشان داد بین مهارت استفاده از اینترنت بر حسب سایر متغیرهای دموگرافیک هیچگونه ارتباط معنی دار آماری گزارش نشد. همچنین نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد بین

محدودیتها و مشکلات استفاده از اینترنت و سن ارتباط معنی دار مثبتی وجود دارد ($r=0/212$ ، $P=0/000$). بر اساس نتایج آزمون ANOVA مشاهده گردید بین محدودیت و موانع استفاده از اینترنت بر حسب میزان تحصیلات سرپرست خانوار و سهمیه ورودی دانشجویان اختلاف معنی داری وجود دارد (جدول ۲).

جدول ۳: تعداد و درصد فراوانی میزان استفاده از اینترنت در افراد مورد مطالعه

هیچ	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	
(۲/۳)۹	(۱۰/۷)۴۱	(۴۱/۱)۱۵۸	(۳۴/۱)۱۳۱	(۱۱/۷)۴۵	۱ جستجوی متون دندانپزشکی جهت آموزش
(۳/۴)۱۳	(۱۸/۵)۷۱	(۳۷)۱۴۲	(۳۴/۱)۱۳۱	(۷)۲۷	۲ جستجوی case جهت آموزش
(۳/۶)۱۴	(۱۹/۸)۷۶	(۳۸/۸)۱۴۹	(۲۹/۹)۱۱۵	(۷/۸)۳۰	۳ جستجو و مشاهده فیلم های آموزشی بالینی دندانپزشکی
(۴/۲)۱۶	(۱۵/۹)۶۱	(۳۹/۸)۱۵۳	(۳۲)۱۲۳	(۷/۶)۲۹	۴ جستجوی مقالات جهت انجام پژوهش
(۱/۶)۶	(۱۳)۵۰	(۴۰/۶)۱۵۶	(۳۴/۱)۱۳۱	(۱۰/۷)۴۱	۵ کنترل پست الکترونیکی
(۲/۶)۱۰	(۱۴/۸)۵۷	(۳۵/۴)۱۳۶	(۳۱/۵)۱۲۱	(۱۵/۴)۵۹	۶ سرگرمی و فعالیت غیر علمی (گپ (chat)، بازی، داندلود فیلم، عکس، داندلود برنامه و ...)
(۲/۳)۹	(۱۴/۳)۵۵	(۳۲/۸)۱۲۶	(۳۵/۹)۱۳۸	(۱۴/۱)۵۴	۷ مطالعه اخبار و مجلات
(۱/۳)۵	(۱۱/۲)۴۳	(۴۵/۶)۱۷۵	(۳۵/۲)۱۳۵	(۶/۵)۲۵	۸ مراجعه به اینترنت برای یافتن پاسخ سوالات علمی و درسی
(۶/۲)۲۴	(۱۴/۸)۵۷	(۴۹/۲)۱۸۹	(۲۴/۵)۹۴	(۴/۷)۱۸	۹ داندلود کتاب های الکترونیکی جهت مطالعه
(۴/۹)۱۹	۲۸/۱)۱۰۸	(۴۲/۲)۱۶۲	(۱۹/۳)۷۴	۵/۵)۲۱	۱۰ برقراری ارتباط علمی با سایر دانشجویان در دنیای مجازی
(۱۴/۸)۵۷	(۳۵/۲)۱۳۵	(۳۸/۸)۱۴۹	(۸/۳)۳۲	(۲/۶)۱۰	۱۱ استفاده از package معاونت پژوهشی دانشگاه در سایت دانشگاه
(۲/۹)۱۱	(۱۱/۷)۴۵	(۵۰/۳)۱۹۳	(۲۸/۴)۱۰۹	(۶/۸)۲۶	۱۲ ذخیره (save) اطلاعات و منابع حاصل از جستجو در اینترنت
(۴/۷)۱۸	(۱۹/۳)۷۴	(۴۸/۷)۱۸۷	(۲۵)۹۶	(۲/۳)۹	۱۳ چاپ (print) اطلاعات و منابع حاصل از جستجو در اینترنت
(۳/۱)۱۲	(۱۶/۷)۶۴	(۳۹/۱)۱۵۰	(۳۴/۶)۱۳۳	(۶/۵)۲۵	۱۴ استفاده از مترجم google

جدول ۴: تعداد و درصد فراوانی مهارت استفاده از اینترنت در افراد مورد مطالعه

هیچ	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	
۱۴(۳/۶)	۱۰۵(۲۷/۳)	۱۸۹(۴۹/۲)	۶۰(۱۵/۶)	۱۶(۴/۲)	۱ مهارت جستجو در پایگاه های تخصصی اطلاعاتی مثل ISI, Elsevier, Scopus, Pubmed,...
۶(۱/۶)	۴۰(۱۰/۴)	۱۴۰(۳۶/۵)	۱۵۷(۴۰/۹)	۴۱(۱۰/۷)	۲ مهارت استفاده از موتورهای جستجوی عمومی مثل Yahoo, Google,...
۴(۱)	۳۶(۹/۴)	۱۴۴(۳۷/۵)	۱۵۶(۴۰/۶)	۴۴(۱۱/۵)	۳ مهارت استفاده از پست الکترونیکی (Email)
۵(۱/۳)	۴۳(۱/۳)	۱۳۹(۳۶/۲)	۱۴۸(۳۸/۵)	۴۹(۱۲/۸)	۴ مهارت استفاده از مرورگرها مثل Internet explorer, Firefox, Google chrome,...
۲۶(۶/۸)	۹۳(۲۴/۲)	۹۵(۲۴/۷)	۱۰۲(۲۶/۶)	۶۷(۱۷/۴)	۵ توانایی استفاده از وبلاگ شخصی

جدول ۵: تعداد و درصد فراوانی محدودیتها و مشکلات استفاده از اینترنت در افراد مورد مطالعه

هیچ	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	
۱۱(۲/۹)	۶۱(۱۵/۹)	۱۳۷(۳۵/۷)	۱۴۱(۳۶/۷)	۳۴(۸/۹)	۱ هزینه استفاده از اینترنت
۱۸(۴/۷)	۱۵۱(۳۹/۳)	۱۵۵(۴۰/۴)	۴۹(۱۲/۸)	۱۱(۲/۹)	۲ عدم علاقه و انگیزه
۲۰(۵/۲)	۱۶۷(۴۳/۵)	۱۴۸(۳۸/۵)	۳۵(۹/۱)	۱۴(۳/۶)	۳ عدم احساس نیاز
۴(۱)	۱۰۰(۲۶)	۱۰۵(۲۷/۳)	۹۸(۲۵/۵)	۷۷(۲۰/۱)	۴ سرعت پایین اینترنت
۱۷(۴/۴)	۱۵۶(۴۰/۶)	۱۴۹(۳۸/۸)	۴۸(۱۲/۵)	۱۴(۳/۶)	۵ مهارت ناکافی استفاده از اینترنت
۱۲(۳/۱)	۹۳(۲۴/۲)	۱۷۵(۴۵/۶)	۶۴(۱۶/۷)	۴۰(۱۰/۴)	۶ اشکال در دسترسی به سایت های مورد نظر
۳۰(۷/۸)	۱۲۴(۳۲/۳)	۱۵۳(۳۹/۸)	۵۹(۱۵/۴)	۱۷(۴/۴)	۷ اشکال در دسترسی به رایانه در منزل یا خوابگاه
۲۱(۵/۵)	۱۳۴(۳۴/۹)	۱۵۷(۴۰/۹)	۴۸(۱۲/۵)	۲۴(۶/۲)	۸ اشکال در دسترسی به رایانه در دانشکده
۱۸(۴/۷)	۱۷۱(۴۴/۵)	۱۵۰(۳۹/۱)	۳۵(۹/۱)	۱۰(۲/۶)	۹ تسلط ناکافی به زبان انگلیسی
۱۴(۳/۶)	۱۰۵(۲۷/۳)	۱۸۹(۴۹/۲)	۶۰(۱۵/۶)	۱۶(۴/۲)	۱۰ عدم همکاری مسئول سایت دانشکده در رفع مشکلات در حین انجام کار با اینترنت

بحث

در تحقیق حاضر، کمترین میزان استفاده از اینترنت در طول روز توسط دانشجویان ۰/۵ ساعت و بیشترین آن ۸ ساعت با میانگین $۲/۵۴ \pm ۲/۶۷$ گزارش شد، همچنین میزان استفاده از اینترنت در طول هفته بین ۱ روز تا ۷ روز با میانگین و انحراف معیار $۱/۷ \pm ۵/۳۹$ روز بود.

از نظر محل استفاده از اینترنت (آنگونه که دانشجویان تمایل داشته‌اند)، ۲۹۵ نفر (۷۶/۸٪) از دانشجویان، منزل و خوابگاه، ۶۲ نفر (۱۶/۱٪) دانشکده، ۱۱ نفر (۲/۹٪) کافی نت و ۱۶ نفر (۴/۲٪) گزینه هیچ‌کدام را انتخاب نموده بودند.

در مطالعه Rehman و Ramzy استفاده از اینترنت توسط متخصصان سلامت در مرکز علوم سلامت (HSC) دانشگاه کویت

این مطالعه به بررسی استفاده از اینترنت توسط دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۳ پرداخت. در مطالعه حاضر موارد استفاده از اینترنت بین دو جنس مؤنث و مذکر تفاوت معنی داری نداشت؛ در حالی که در مطالعه Marino و Uribe (۱۶)، Kumar و همکاران (۱۷)، Komerik (۱۰)، Rajab و Baqian (۱۸) دانشجویان پسر به طور معنی داری بیش از دختران، از کامپیوتر و اینترنت برای کارهای عمومی و دندانپزشکی استفاده می‌کردند؛ اما در مطالعه Ayatollahi و همکاران در یزد، دانشجویان دختر بیش از پسران از اینترنت استفاده می‌نمودند (۱۹).

مطالعه اخبار و مجلات به میزان خیلی زیاد از اینترنت بهره می‌بردند.

در مطالعه حاضر اختلاف معنی‌دار آماری بین موارد استفاده از اینترنت بر حسب میزان تحصیلات سرپرست خانوار مشاهده شد که این اختلاف تنها بین دو گروه با تحصیلات دیپلم و فوق دیپلم ($38/11 \pm 7/46$) با گروه کارشناس ارشد و دکترا ($40/84 \pm 8/46$) معنی‌دار شد، که در دانشجویانی که تحصیلات سرپرست خود را کارشناس ارشد یا دکترا انتخاب کرده بود میانگین موارد استفاده از اینترنت بالاتر از دانشجویانی بود که تحصیلات سرپرست خود را دیپلم و فوق دیپلم گزارش کرده بودند که این موضوع دور از انتظار نبود.

در مطالعه حاضر میانگین مهارت استفاده از اینترنت $13/37 \pm 3/53$ از ۲۵ نمره بود، که در حد متوسط می‌باشد. همانگونه که دانشجویان مورد بررسی نیز مشکل مهارت ناکافی به عنوان یک محدودیت در استفاده از اینترنت را عمدتاً در حد کم تا متوسط (به ترتیب $40/6\%$ و $38/8\%$) ذکر کرده‌اند.

در مطالعه انجام شده در آمریکا در سال ۲۰۰۲، بیان شده که متخصصین آموزش پزشکی یادآور این نکته هستند که با وجود فراهم کردن دسترسی مناسب به رایانه و منابع علمی، دانش و مهارت افراد استفاده کننده از این منابع رشد و ارتقای کافی نداشته است. همچنین متذکر شده‌اند که اگر قرار است از رایانه و اینترنت به طور کامل و کارآمد استفاده شود، فقدان دانش و مهارت پزشکان و هیأت علمی راجع به رایانه باید مورد توجه قرار گیرد (۲۳).

همچنین در یک تحقیق به عمل آمده روی دانشجویان پزشکی دانشگاه ایلینویز شیکاگو مشخص گردید که دانشجویان ورودی به دانشکده پزشکی دارای مهارت کافی در استفاده از پست الکترونیکی و صفحه گسترده‌ها بوده، ولی از مهارت لازم برای جستجوی منابع پزشکی و استفاده از برنامه‌های یادگیری به کمک رایانه برخوردار نبودند و اغلب آنها انتظار داشتند که در طی تحصیل خود این موارد را فراگیرند (۲۴).

در مطالعه حاضر اختلاف معنی‌دار آماری بین مهارت استفاده از اینترنت بر حسب محل استفاده از اینترنت وجود

مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که $92/1\%$ از پاسخ‌دهندگان از محل کار خود به اینترنت دسترسی داشتند، در حالی که $37/2\%$ آنها از خانه هم به اینترنت دسترسی داشته‌اند. $28/3\%$ نیز از کتابخانه HSC برای دسترسی به اینترنت استفاده می‌کنند. این مطالعه نشان داد که $80/3\%$ درصد از پاسخ‌دهندگان هر روز، 15% از آنها هفته‌ای یکبار و $2/5\%$ از آنها در ماه یکبار از اینترنت استفاده می‌کنند (۲۰).

نتایج مطالعه Sajadi و همکاران در بررسی میزان مهارت و استفاده از کامپیوتر و اینترنت در بین استادان، دستیاران تخصصی و دانشجویان دندانپزشکی دانشکده دندانپزشکی کرمان نشان داد که میزان دسترسی به کامپیوتر در خانه و دانشگاه در میان استادان، دستیاران و دانشجویان به ترتیب $88/2\%$ ، $84/7\%$ و $85/4\%$ درصد بود. 98% درصد استادان، $95/2\%$ درصد دستیاران و $94/6\%$ درصد دانشجویان از اینترنت استفاده می‌کردند. بیشترین میزان استفاده از کامپیوتر در بین سه گروه در طول روز $0/5$ تا 2 ساعت بود (۲۱).

نتایج مطالعه Ghouth و Salim که به بررسی میزان استفاده از کامپیوتر و اینترنت در دانشجویان پزشکی دانشگاه Hadramout یمن برای جستجوی متون پزشکی پرداختند، نشان داد از 102 دانشجوی شرکت کننده در مطالعه، 74 دانشجو (73%) در منزل به کامپیوتر دسترسی داشتند، 77 دانشجو ($76/2\%$) برای اهداف عمومی از اینترنت استفاده می‌کرده و تعداد کمی با اهداف آموزشی و پژوهشی از اینترنت استفاده می‌نمودند (۲۲).

در مطالعه حاضر به طور کلی میانگین موارد استفاده از اینترنت $39/28 \pm 8/08$ از 70 نمره در حد متوسط به بالا می‌باشد.

در خصوص موارد استفاده از اینترنت نتایج مطالعه حاضر نشان داد که تعداد کمی از دانشجویان از اینترنت به قصد جستجوی متون دندانپزشکی و Case جهت آموزش ($11/7\%$) به میزان خیلی زیاد استفاده می‌نمودند، در حالی که $15/4\%$ از دانشجویان به قصد سرگرمی و فعالیت غیر علمی (گپ (chat)، بازی، دانلود فیلم، عکس، دانلود برنامه و ...، $14/1\%$ جهت

استفاده از اینترنت از نظر واحدهای پژوهش سرعت کم اینترنت (۴۹٪)، پس از آن به ترتیب عدم آموزش (۳۱/۵٪)، عدم دسترسی به رایانه (۳۲/۱٪)، عدم دسترسی به سایت‌های مربوطه (۲۶/۶٪) و هزینه بالای اینترنت (۱۸٪) بود (۲۵).

به طور کلی در بررسی‌هایی که در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران انجام شده است پائین بودن سرعت مهم‌ترین مانع دسترسی به اینترنت ذکر شده است (۲۷-۲۵).

در تحقیق حاضر، اختلاف معنی‌دار آماری بین موانع استفاده از اینترنت بر حسب سهمیه ورودی دانشجو وجود داشت به گونه‌ای که تنها بین سهمیه مناطق یک و سه اختلاف معنی‌داری مشاهده گردید، به طوری که موانع استفاده از اینترنت در افراد با سهمیه قبولی منطقه سه به طور معنی‌داری از افراد با سهمیه قبولی منطقه یک بالاتر بود که شاید بتوان این امر را به وضعیت اقتصادی ارتباط داد زیرا در مواردی از قبیل هزینه استفاده از اینترنت، دسترسی به رایانه در منزل، تسلط به زبان انگلیسی وضعیت اقتصادی می‌تواند عاملی تعیین کننده باشد.

با توجه به گرایش روزافزون استفاده از اینترنت بایستی موانع و مشکلات استفاده از این ابزار شناخته شده و در راه رفع این مشکلات گام‌هایی برداشته شود. از آنجا که یکی از مهم‌ترین موانع، هزینه (در حد زیاد تا متوسط) ذکر شده است به نظر می‌رسد که باید تسهیلات ویژه‌ای جهت دانشجویان منظور شود، پایین بودن سرعت نیز به نوعی از مشکلات کاربران در حد متغیری بیان شده است که این امر موجب اتلاف وقت و هزینه استفاده‌کنندگان می‌شود. بر اساس نتایج مطالعه حاضر به نظر می‌رسد سرعت اینترنت در زمان‌های مختلف بسته به میزان استفاده از آن متغیر بوده و باعث نتایج متفاوتی شده است، با این حال ۲۷/۳ درصد و ۲۵/۵ درصد و ۲۰/۱ درصد از دانشجویان به ترتیب این مشکل را در حد متوسط، زیاد و خیلی زیاد بیان کرده‌اند. لذا به نظر می‌رسد افزایش خطوط و پهنای باند ارتباطی به رفع مانع مزبور کمک شایسته‌ای نماید. بر اساس نتایج مطالعه حاضر مهارت ناکافی در استفاده از اینترنت کمترین مشکل موجود در استفاده از اینترنت (در حد کم تا متوسط) در جامعه مورد بررسی بود. با این حال در رابطه با آموزش استفاده از

داشت که این اختلاف تنها بین دو گروه از افرادی که در دانشکده از اینترنت استفاده می‌کردند با افرادی که در منزل و خوابگاه از اینترنت استفاده می‌نمودند معنی‌دار شد، به گونه‌ای که افرادی که در دانشکده از اینترنت استفاده می‌کردند مهارت بالاتری گزارش نمودند که این امر می‌تواند دلیلی بر استفاده از اینترنت در دانشگاه در جهت اهداف آموزشی و پژوهشی باشد.

در پژوهش حاضر، اختلاف معنی‌دار آماری بین مهارت استفاده از اینترنت بر حسب میزان تحصیلات سرپرست خانوار مشاهده شد، که این اختلاف بین سه گروه تحصیلات زیردیپلم (۱۳/۷۵±۳/۵۱) و دیپلم و فوق دیپلم (۱۴/۴۴±۳/۳۶) و کارشناس ارشد و دکترا (۱۲/۶۱±۳/۴) مشاهده شد. به نظر می‌رسد دانشجویانی که سطح تحصیلات سرپرست خانوار آنها پایین‌تر می‌باشد، در یادگیری اینترنت تلاش بیشتری نموده و سعی می‌کنند با اتکا بر توانایی‌های خویش، امور مربوطه به استفاده از اینترنت را انجام دهند. نتایج مطالعه حاضر نشان داد بین سن و مهارت استفاده از اینترنت ارتباط معنادار مثبتی وجود دارد به گونه‌ای که با افزایش سن میزان مهارت استفاده از اینترنت نیز به طور معنی‌داری بالاتر می‌رود که وقوع چنین رابطه‌ای منطقی به نظر می‌رسد.

اگر چه یادگیری نحوه استفاده از اینترنت می‌تواند از طریق تمرین و مطالعه شخصی حاصل شود، اما کاربرد حرفه‌ای و تخصصی از این ابزار، به طور حتم نیاز به آموزش دارد. بنابراین، نیاز است که جهت یادگیری به صورت آکادمیک و علمی هر چه بیشتر دانشجویان، کلاس‌های آموزشی منظم‌تر و تخصصی‌تر در دانشکده برگزار گردد.

بر اساس نتایج مطالعه حاضر ۷۷ نفر (۲۰/۱٪) سرعت پایین اینترنت، ۳۴ نفر (۸/۹٪) از افراد مورد مطالعه هزینه استفاده از اینترنت و ۴۰ نفر (۱۰/۴٪) اشکال در دسترسی به سایت‌های مورد نظر و ۲۴ نفر (۶/۲٪) اشکال در دسترسی به رایانه در دانشکده را از محدودیت‌ها و مشکلات ناشی از استفاده از اینترنت به میزان خیلی زیاد گزارش نموده‌اند. در مطالعه Bagherzadeh و همکاران نیز بیشترین محدودیت جهت

دانشجویان در استفاده از اینترنت، تدابیری از جمله برگزاری کلاس‌های آموزش منظم و گسترده اندیشیده شود. همچنین جهت رفع محدودیت‌های استفاده از اینترنت اقدامات لازم صورت پذیرد.

سپاسگزاری

این مقاله منتج از پایان‌نامه دانشجویی نویسنده مسئول به شماره ۶۵۴ می‌باشد. نویسندگان بر خود لازم می‌دانند که از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد جهت حمایت از اجرای این طرح و از خانم رقیه حکیمیان کتابدار دانشکده دندانپزشکی بدلیل مساعدت‌هایشان تشکر نمایند.

اینترنت نیز به نظر می‌رسد چاپ دفترچه‌های راهنمای برگزاری کلاس‌های آموزش کوتاه مدت و آموزش از طریق رسانه‌های گروهی می‌تواند به میزان قابل توجهی مفید باشد. یکی از محدودیت‌های این مطالعه به ابزار سنجش متغیرها مربوط می‌شد، از آنجا که سنجش سازه‌ها به کمک ابزارهای خودسنج انجام می‌شد، تکمیل این پرسشنامه‌ها تا اندازه‌ای تحت تاثیر علائق فردی قرار می‌گرفت. مقطعی بودن این مطالعه نیز از محدودیت‌های دیگر آن می‌باشد. همچنین از محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان به عدم همکاری دانشجویان در تکمیل پرسشنامه و یا تحویل پرسشنامه به صورت ناقص نام برد.

نتیجه‌گیری

پیشنهاد می‌گردد به منظور استفاده بهینه و ارتقاء مهارت

References:

- 1- Mansoor I. *Computer skills among medical learners: a survey at King Abdul Aziz University, Jeddah*. Ayub Med Coll Abbottabad 2002; 14(3): 5-13.
- 2- Asemi A. *Information searching habits of Internet users: A case study on the Medical Sciences University of Isfahan, Iran*. Webology 2005; 2(1):27.
- 3- Ajuwon GA. *Use of the Internet for health information by physicians for patient care in a teaching hospital in Ibadan, Nigeria*. Biomed Digit Libr 2006; 3(1): 12.
- 4- Fincham AG, Shuler CF. *The changing face of dental education: the impact of PBL*. J Dent Educ 2001; 65(5): 406-21.
- 5- Stromso HI, Grottum P, Hofgaard Lycke K. *Changes in student approaches to learning with the introduction of computer-supported problem-based learning*. Med Educ 2004; 38(4): 390-98.
- 6- Nattestad A, Attstrom R, Mattheos N, Ramseier C, Canegallo L, Eaton K, et al. *Web-based interactive learning programmes*. Eur J Dent Educ 2002; 6 Suppl 3: 127-37.
- 7- Johnson LA. *Continuing dental education on the World Wide Web*. Dent Clin North Am 2002; 46(3): 589-604.
- 8- Chumley-Jones HS, Dobbie A, Alford CL. *Web-based learning: sound educational method or hype? A review of the evaluation literature*. Acad Med 2002; 77: S86-93.
- 9- Andrews KG, Demps EL. *Distance education in the U.S. and Canadian undergraduate dental curriculum*. J DentEduc 2003; 67: 427-38.

- 10- Komerik N. *Use of the Internet among dental students in Turkey*. J Dent Educ. 2005; 69(4): 470-5.
- 11- Manhas R. *Use of the Internet and Electronic Resources for Dental Science Information: A Case Study*. Library Philosophy and Practice 2008; 9: 1-8.
- 12- Schleyer TK, Spallek H, Torres-Urquidy MH. *A profile of current Internet users in dentistry*. J Am Dent Assoc 1998; 129(12): 1748-53.
- 13- Chumley-Jones HS, Dobbie A, Alford CL. *Web-based learning: sound educational method or hype? A review of the evaluation literature*. Acad Med 2002; 77(10 Suppl): S86-93.
- 14 -Ur Rehman S, Ramzy V. *Internet use by health professionals at the Health Sciences Centre of Kuwait University*. Online Information Review 2004; 28(1): 53-60.
- 15- Walmsley AD, White DA, Eynon R, Somerfield L. *The use of the internet within a dental school*. Eur J Dent Educ 2003; 7(1): 27-33
- 16- Uribe S, Mariño RJ. *Internet and information technology use by dental students in Chile*. European Journal of Dental Education 2006; 10(3): 162-8.
- 17- Kumar S, Tadakamadla J, Tibdewal H, et al. *Internet usage among undergraduate dental students in India*. Revista Odonto ciênc 2010; 25(3): 261-5.
- 18- Rajab LD, Baqian ZH. *Use of Information and communication technology among dental students at the University of Jordan*. Journal of Dental Education 2005; 69(3): 387-98.
- 19- Ayatollahi J, Ayatollahi F, Bahrololoomi R. *Using the internet among dental students in Yazd*. Dental Research Journal 2010; 7(1): 7-11.
- 20- ur Rehman S, Ramzy V. *Internet use by health professionals at the Health Sciences Centre of Kuwait University*. Online Information Review. 2004; 28(1): 53-60.
- 21- Sajadi FS, Shokoohi M, Kakoei S, Sheikhi F. *Evaluation of Skills and Use of Computer and Internet among Professors, Postgraduate and Undergraduate Students in Kerman, Iran*. Strides Dev Med Educ 2013, 10(2): 166-174.
- 22 -Ghouth B, Salim A. *Using computer and internet for medical literature searching among medical students in Hadramout University, Yemen*. Online Journal of Health and Allied Sciences. 2008; 7(1). 6.
- 23- Jwayyed S, Park TK, Blanda M, Wilber ST, et al. *Assessment of emergency medicine residents' computer knowledge and computer skills: Time for an upgrade?* Academic Emergency Medicine 2002; 9(2): 138-45.
- 24- Hollander S. *Assessing and enhancing medical students' computer skills: a two-year experience*. Bull Med Libr Assoc 1999; 87(1): 67-73.

- 25- Bagherzadeh R, deghani L, Kholghi B, afrasiabi z . *Prevalence and obstacle of Internet use for education in students of Bushehr University of Medical Sciences. 2008*. Iranian Journal of Medical Education 2011; 11(2): 159-160
- 27- Ershad Sarabi R, Mirzazadeh A. *The Rate of Using Internet and Full-text Databases by Academic Members referring to the IT Centre of Kerman University of Medical Sciences*. Strides Dev Med Educ 2007; 4(1): 57-63
- 28-Ghanbari A, Jahednama F, Ghanbari A, Heydarzadeh A. *Survey of Medical Students Satisfaction of Internet Services in Guilan University of Medical Sciences in 1386*. Research in Medical Education 2010; 2(1): 49-53.

An Investigation into University Students' Use of Internet in Dentistry School of Yazd in 2014

Tabatabaei S H(DDS, MSc)¹, Shadloo E^{*2}

¹ Assistant Professor, Department of Oral and Maxillofacial Pathology, Member of Social Determinants of Oral Health Research Center, School of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

² Dental Student, School of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Received: 5 Apr 2015

Accepted: 20 Jun 2015

Abstract

Introduction: The use of internet makes it possible to access the newest scientific information. Hence, this study aimed at investigating university students' use of internet in the dentistry school of Yazd in 2014.

Methods: This descriptive cross-sectional study was conducted on 384 students of Shahid Sadoughi Dentistry School in Yazd via census method in 2014. In addition, to collect the required data, a researcher-made questionnaire was applied. Which its reliability and validity were confirmed. ANOVA, T-test, and Pearson correlation coefficient, were applied to statistically analyze the collected data.

Results: A total of 167 men(43.5%) and 217women(56.5%)with a mean age of 25.88±5.9 years participated in this study. The lowest rate of daily internet use was 0.5 hour, and the maximum rate was 8 hours (2.67±2.54). The maximum rate of weekly internet use ranged from 1 to7 days with a mean of 5.39±1.7days. The study results demonstrated that the mean of internet use was 39.28±08/8 out of 70 and mean of internet use skill score was 13.37±3.53 out of 25. Moreover, there was a significant difference (P=0.014) regarding the education level of the family head. A significant difference was also reported in terms of the internet use based on age(P=0.001), economic status(P=0.001),entry quotas(P=0.03), and the location of internet use(P=0.002). The low internet speed was expressed as the most important problem by 20.1% of students.

Conclusion: It is recommended to enhance the students'skills by taking necessary steps such as attending related classes regularly. In addition, technical problems such as low speed should be solved.

Keywords: Dentistry students, Information technology, Internet, Yazd

This paper should be cited as:

Tabatabaei S H, Shadloo E. *An investigation into university students' use of internet in dentistry school of yazd in 2014.* Yazd Journal of Dental Research 2015; 4(1): 412-23.

**Corresponding author: Tel: 09388622908, Email: ali.ard.dn@gmail.com*